

Saimaan ammattikorkeakoulu
Kuvataiteen koulutus Imatra
Kuvataiteen ylempi ammattikorkeakoulututkinto

Marja Hirvinen

Keskisuomalainen maisema taiteilijoiden innoittajana

Opinnäytetyö 2018

Tiivistelmä

Marja Hirvinen

Keskisuomalainen maisema taiteilijoiden innoittajana, 32 sivua

Saimaan ammattikorkeakoulu

Kuvataiteen koulutus Imatra

Kuvataiteen ylempi ammattikorkeakoulututkinto

Opinnäytetyö 2018

Ohjaajat: lehtori William Dennisuk, kuvataiteilija KuT Denise Ziegler

Opinnäytetyön kirjallisessa osuudessa tutkittiin kysymystä, miksi ja miten keskisuomalainen maisema on aina innoittanut kuvataiteilijaa. Taiteellisessa osuudessa on 12 öljyliituteosta, jotka ovat inspiroituneet keskisuomalaisesta järvi-maisemasta.

Lopputyöhön kerättiin tietoa lähdekirjallisuudesta. Öljyliituteoksia varten otettiin aiheiksi fragmentteja maisemista. Niistä syntyi neljä teossarjaa ja yksi yksittäinen teos, jotka olivat esillä MOS18 Masters of Saimaa -näyttelyssä Kaapelitehtaan Puristamo-nimisessä tilassa Helsingissä.

Lopputyössä kerrotaan Marja Hirvisen, Akseli Gallen-Kallelan ja Pekka Halosen luontosuhteesta. Näiden kolmen maalarin kokemusmaailmassa maisemaa ei pelkästään katsottu vaan se koettiin liikkumalla.

Lopputyössä tultiin siihen tulokseen, että keskisuomalainen maisema on vaihteleva, vihreä ja kaunis. Maisemasta inspiroidutaan niin, että maisemamaalaukset muuttuvat henkilökohtaisiksi mielenmaisemiksi. Maalauksen sisältö haettiin sen tunnelmasta.

Asiasanat: Halonen, fragmentti, maisemamaalaus, keskisuomalainen maisema

Abstract

Marja Hirvinen

The Landscape of Central Finland as an Inspiration for Artists, 32 pages

Saimaa University of Applied Sciences

Fine Arts Imatra

Master's Degree Programme in Fine Arts

Masters's Thesis 2018

Instructors: lecturer William Dennisuk, visual artist DFA Denise Ziegler

The purpose of the thesis was to ask why and how the landscape in Central Finland has always been an inspiration for artists. Twelve oil pastel works were done for this thesis.

The information was gathered from the literature. Fragments from the landscapes were chosen for the oil pastel works. Four series of works and one standalone were assembled out of these fragments. These works were shown in the exhibition MOS18 Masters of Saimaa at the Cable Factory in Helsinki.

The thesis discusses the relation of three artists (Marja Hirvinen, Akseli Gallen-Kallela and Pekka Halonen) to nature. These three artists did not just see the landscape but immersed themselves in the feelings evoked by moving around the woods and lakes.

The result of the thesis was that the landscape of Central Finland was seen as variable, green and beautiful. Landscape paintings were changed into personal landscape paintings. This change took place because the source of the inspiration came from the landscape and the contents of the paintings were made from feelings.

Keywords: Halonen, fragment, landscape, landscape in Central Finland

Sisällys

1	Johdanto.....	5
2	Keskisuomalainen maisema	5
3	Minun luontosuhteeni.....	10
4	Gallen-Kallelan ja Halosen luontosuhde	12
5	Luonnon merkitys maalaamiselle.....	14
6	Fragmentteja maisemasta	17
7	Luontokokemusten ja maalaustapojen vertailua	19
8	Teokseni	23
9	Pohdinta.....	28
	Kuvat.....	30
	Lähteet.....	31

1 Johdanto

Tämä opinnäytetyö on kaksiosainen. Ensimmäisessä osassa on 12 öljyliituteosta. Teossarjan nimi on Veden äärellä (2017–2018), ja se on inspiroitunut keskisuomalaisesta järvimaisemasta. Toisessa kirjallisessa osassa kerron keskisuomalaisesta järvimaisemasta taiteilijoiden innoittajana. Kirjallisen osan toisessa luvussa kerron keskisuomalaisesta maisemasta ja luonnon kokemisesta. Kolmannessa ja neljännessä luvussa kerron minun, Akseli Gallen-Kallelan ja Halosen luontosuhteesta. Meidän kolmen maalarin kokemusmaailmassa maisemaa ei katsottu vaan se koettiin liikkumalla. Viidennessä luvussa kerron luonnon merkityksestä maalaamiselle. Siinä totean, että maisema on kuin taideteos, joka innoittaa esteettiseen elämykseen. Kuudennessa luvussa kerron, miten teokseni ovat syntyneet. Valokuvasin maiseman, josta tein luonnoksen, ja luonnoksesta poimin fragmentin öljyliituteosta varten. Seitsemännessä luvussa vertailen Gallen-Kallelan, Halosen ja minun luontokokemuksia ja maalaustapoja. Kahdeksannessa luvussa esittelen lopputyönäyttelyyn tulevat teokseni. Opinnäytetyössäni Keskisuomalainen maisema taiteilijoiden innoittajana pohdin kysymystä, miksi ja miten keskisuomalainen maisema on aina innoittanut kuvataiteilijaa.

2 Keskisuomalainen maisema

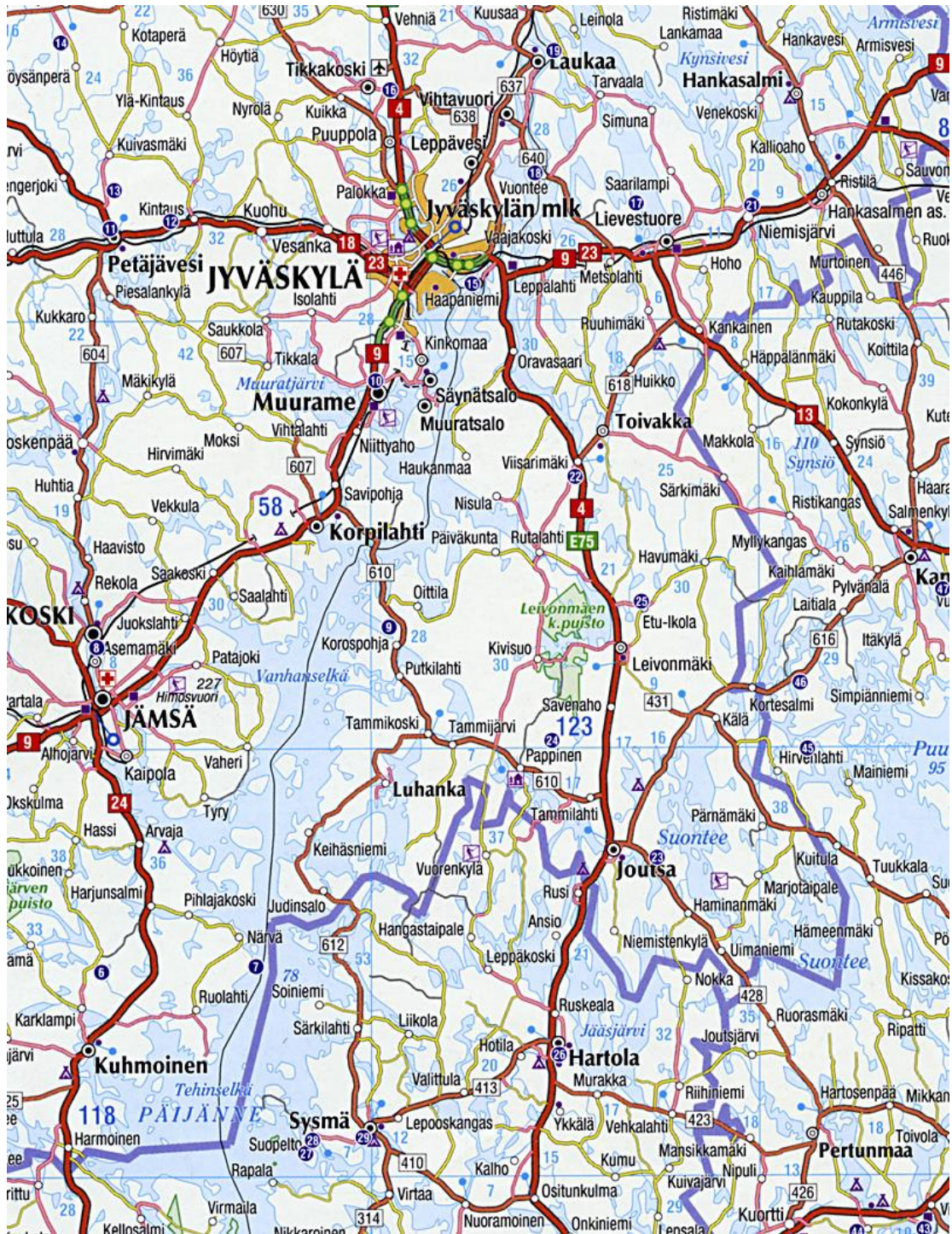
Keski-Suomessa on valtakunnallisesti arvokkaita kulttuurimaisemia, jotka ovat Päijänteen ja muiden suurten järvien rantoja. Päijänteen maisema on laaksonpohjamaisemaa, jossa pellot viettävät rantaa kohti ja jyrkät kallioiset ja metsäpeitteiset vuoret ovat maiseman taustalla. (Saari 1999, 28-29.) Tällaisissa maisemissa Gallen-Kallela maalasi Korpilahdella, Halonen Kuhmoisissa ja minä Vihtalahdessa (Kuvat 1, 2 ja 3).

Kuva 1. Vihtalahti

Kuva 2. Vihtalahti

Kuva 3. Jyväskylän alueen kartta

Keskisuomalaiseen rantamaisemaan kuuluvat salmet ja lahdet. Erityisen kauniit kylän paikat sijaitsevat järvien välisillä kannaksilla. Järvimaisemaan liittyy usein myös harju. Esimerkiksi Korpilahden Maatianjärvi edustaa kulttuurimaisemaa, jossa on pienehkö järvi ja sitä kohti viettävät rinnepellot. Talot ja tiet sijaitsevat pellon ja metsän reunavyöhykkeessä. Maiseman taustalla nousevat korkeat

metsäiset mäet. Keski-Suomessa on reittivesiä, joissa järvet, järvimäiset suvanot, salmet, joet ja kosket vuorottelevat. (Saari 1999, 29.) Esimerkkinä on Hassin-Kotakosken maisema, jossa Halonen maalasi. Kotikyläni Vihtalahti sijaitsee kahdeksan kilometrin päässä Korpilahdelta, jossa Gallen-Kallela tutki maisemia. Vihtalahden maisemassa pellot viettävät Muuratjärveen, ja peltojen taustalla nousevat metsäiset mäet. Näissä vehreissä maisemissa olen tehnyt maisema-maalaukseni.

Keski-Suomen maisemaa voisi luonnehtia Martti Korpilahden sanoin: *”Männikkömetsät ja rantojen raidat, laaksojen liepeillä koivikkohaavat, ah, polut korpia kiertävät kaidat, kukkivat kummut ja mansikkamaat.”* (Korpilahti 2006, 81). Keski-Suomi on ollut maatalousvoittoinen maakunta viimeisen sadan vuoden aikana mutta on muuttunut nykyään teollisuusvaltaiseksi lääniksi (Jokinen 1993, 275). Olen tehnyt seuraavan havainnon, koska maa- ja metsätalous ovat olleet kauan aikaa väestön pääelinkeinoja, ja se on vaikuttanut keskisuomalaisen maiseman ilmeeseen. Kotikylässäni on viisi maalaistaloa, joissa maanviljely ja metsänhoito ovat olleet elinkeinoina usean sukupolven ajan.

Martti Korpilahti eli vuosina (1886–1938). Hän oli opettaja ja toimi musiikin parissa vetäjänä ja kuoromiehenä. Korpilahti teki työn Keski-Suomen maakunta-atteen hyväksi. Hän oli runoilija ja näki ympäristönsä ”kasvot”. Korpilahden runoista välittyi aitous ja sanonnan luonnollisuus. (Oksala 2006, 229–234.) Kotikyläni Vihtalahden vanhat ihmiset ovat kertoneet minulle Martti Korpilahdesta, joka oli hyvin kotiseutuhenkinen ihminen. Hän vaelsi Korpilahden maisemissa Keski-Suomessa, ja luonnon kauneus innoitti häntä kirjoittamaan. Näin Korpilahti toi esille keskisuomalaista maisema-ajattelua.

Suomalainen maisema-ajattelu on syntynyt vähitellen pitkän ajan kuluessa. Siihen ovat vaikuttaneet länsimaiset maisemakäsitykset ja aika Suomen luodessa omaa kansallista identiteettiään. (Häyrynen 2002, 27.) Maisema on alue, joka on määrätty näkyväksi. Siten Suomi levittäytyy katsojan eteen maisemina katsottavaksi. Maisema on näkymänä välimatkan päässä ja katseen kohteena enemmän kuin ihmistä ympäröivänä. Kun taiteilija on maiseman edessä, hän toimii ihmisille katseen johdattelijana. Maiseman katsomiseen vaikuttaa se, millaisen näkökulman katsoja valitsee. Vuosisadan alun taiteilijat halusivat kuvata

lähellä luontoa olevaa kansaa. Nykyaiteilijat tarkastelevat maankäytön ja muutuneiden elämäntapojen vaikutusta maisemaan. (von Bonsdorff 2011, 122.)

Luonnon ympäristössä koetaan intensiivisesti, ja silloin romanttinen katse on osa luontokokemusta. Se on intiimi kokemus, jossa on hiljainen ja syvä vuorovaikutus luonnon kanssa. Romanttinen katse sisältää aitouden kaipuun, ja se on luontoon lähdön syynä. (Rannisto 2007, 54.)

Kun esteettinen kokemus syntyy luonnon ja taiteen kohtaamisessa, se edellyttää tiedollisten ja taidollisten ulottuvuuksien lisäksi avointa asennetta siinä tilanteessa, kun kohdetta katsottaessa huomataan uusia ominaisuuksia (Rannisto 2007, 82). Luonto ja taide herättävät ihmisen huomaamaan oman sisimpänsä. Ne ovat pysyvyyden ja alkuperäisyyden ilmaisijoita. Kun kaivataan aitoutta, rauhaa ja syventymistä, hakeudutaan luontoon tai taiteen pariin. Silloin arjen vaatimukset häviävät ja uudet ajatukset syntyvät. Nykymaailmassa korostetaan vauhtia, uudistumista ja sopeutumista koventuvaan elämään. Nykyinen aika on aiheuttanut sen, että taiteessakin voidaan nähdä vauhtia ja muutoksia painottavia ominaisuuksia. (Rannisto 2007, 84.)

Olen huomannut, että luonnossa hiljentyminen on vaikeaa nykyihmiselle. Sen vuoksi hiljaisuuden kokemista opetellaan retriiteissä. Minulle hiljaisuus on yksi osa elämää. Muistan isoisäni hämärähetket tuvassa. Hän istui hiljaa keinutuolessa ja katseli hämärtyvää iltapäivää. Silloin tunsin, että minunkin on hiljennytävä, ja istuimme molemmat hiljaa. Hänen esimerkkinsä on ollut malli minulle hiljaisuuden merkityksestä, mikä on luovuuden lähde.

Ihmislaji on kasvanut ympäristössä, jossa on luonnon ääniä. 1900-luvun alkupuolelle asti suurin osa ihmiskunnasta eli ympäristössä, jossa kovimmat äänet tulivat tuulesta ja sateesta. Melusta tuli ongelma, kun teollisuus syntyi ja polttomoottoreihin perustuva liikenne tuli ihmisten käyttöön. (Leppänen & Pajunen 2017, 193.) Suomalaiselle hiljaisuus merkitsee luonnon rauhallista äänimaisemaa, jossa ei ole inhimilliseen toimintaan liittyviä ääniä ja kovatkaan luonnon äänet eivät häirinneet hiljaisuuden kokemista. Esimerkiksi silloin on hiljaista, kun erottaa lumisateen tai puiden huminat. (Leppänen & Pajunen 2017, 195.)

Ihmisen mieliala vaikuttaa siihen, millaisen paikan hän etsii luonnosta. Hän haakee oman paikan luonnosta, jotta kokisi luontoyhteyden. Syvimmät luontokokemukset liittyvät tuttuihin paikkoihin, jotka ovat läheisiä lapsuudesta lähtien. Ne ovat turvallisia ja luotettavia, vaikka maailma muuttuu ympärillä. Oma paikka koetaan niin, että se odottaa kokijaansa. (Rannisto 2007, 86–88.)

Maalausten maisemat esittävät elettyjen hetkien muotoa. Luonto taiteen aiheena puhuttelee henkilökohtaisella tasolla, koska se on kaikille jollakin tavoilla koskettava. Luontoaiheisista teoksista etsitään tuttu tunnelma ja haetaan mieli-maisema. (Rannisto 2007, 97.) Nykyaide korostaa enemmän maiseman kokemuksellisuutta kuin katsomista, ja maisema koetaan käsitteellisenä ja tulkinnallisena kysymyksenä (Rannisto 2007, 103). Seuraavassa kerron teoksistani, jotka on tehty kahden viimeisen vuoden aikana. Ne ovat fragmentteja maisemasta. Mielestäni teokset ovat kokemuksellisia ja ne vievät katsojan matkalle, jossa voi kokea rauhan ja luonnonläheisyyden.

Valo, vuodenaika ja sää vaikuttavat luonnon kokemiseen, tunteisiin ja tulkinnan syntymiseen. Koska luonto koetaan eri tavoin, sille annetaan eri merkityksiä. Tuttu metsä aiheuttaa erilaisia tuntemuksia eri säissä ja vuodenaikoina. (Rannisto 2007, 117.)

3 Minun luontosuhteeni

Kerron eräästä soutelumuistosta tyynenä heinäkuun iltana. Kävin Holstin saarella tapaamassa siskon perhettä. Istuimme illalla katselemassa tyyntä järvi-maisemaa. Kun aurinko laski, lähdin soutamaan kotiinpäin. Auringon laskun värit olivat syvät, ja tunnelma oli satumainen. Tunsin olevani kuin kevyt höyhen veden päällä. Auringon laskun värit lumosivat minut. Vene lipui eteenpäin peilityynellä Muuratjärvellä, ja luonnon hiljaisuus oli läsnä.

Olen maalannut kotikylän maisemaa paljon, ja suhde siihen on syventynyt. Nyt ajattelen, että ensimmäistä kertaa hain kosketusta luontoon lapsuuden souturetkillä, jotka jättivät kaipuun soutaa samat reitit aikuisena. Mieleeni nousi ajatus, olivatko lapsuuden souturetket enne tai johdatus Vihtalahden maisemien kohtaamiseen ja maalaamiseen.

Lapsena suhtautuu asioihin vaistonvaraisesti. Jokin asia on kiinnostava, mutta sitä ei osaa järkipäisesti perustella. Aikuisena minulla on tunne, että palaan lapsuuden sielunmaisemaani. Nyt ajattelen, onko minun tehtäväni syventää lapsena koettua. Sen vuoksi erääksi uudeksi maalausaiheeksi on noussut isäni Ville, jonka hahmon haluan kuvata istumassa puuveneessä, ja taustalla olisi Vihtalahden järvimaisema.

Vaelsin ja soudin kesällä Muuratjärven maisemissa Vihtalahdessa. Minulla oli aina kamera mukana. Havainnoin erilaisia valaistus- ja sääolosuhteita. Pidän aamu- ja iltavalosta, koska se on silloin pehmeä ja värit ovat syviä. Keskipäivän valo on liian kirkas, ja värit näyttävät kovilta. Valokuvasin kiinnostavia maisemia ja yksityiskohtia luonnosta. Liikuin valppaana luonnossa ja halusin valokuvata sopivan hetken.

Kun maalaan, en halua kopioida maisemaa valokuvasta. Valokuva on apuväline, joka auttoi minua palauttamaan mieleen maiseman tunnelman. Valokuvaa muistiapuna käyttäen tein maisemasta luonnoksen, jonka tekeminen auttoi pelkistämässä. Ja maalausaiheen pelkistäminen sopii minun värilliseen ilmaisuuni. Luonnoksen pohjalta tein maalauksen, jota pelkistin lisää. Maisemien monivuotinen tarkastelu auttoi muistamaan värit ja muodot. Luonnokset tein öljyliiduilla ja maalaukset öljyväreillä. Työskentelin aina päivällä, koska silloin on pehmeä valo, joka tuo värit luonnollisesti esiin. Maalatessa minulle on tärkeää hiljaisuus, sillä se auttaa keskittymään.

Hiljaisuus muistuttaa minua luonnon rauhasta ja inspiroi maalaamaan. Tein maalaukset näyttelyyn leipätyöni ohessa, mikä oli vaativaa keskittymisen kannalta. Minun piti kyetä rauhoittumaan tiettyinä aikoina ja keskittyä maalaamiseen. Mielestäni vahva tunneside maisemaan auttoi, ja pääsin kaupunkiolosuhteissa aidosti kiinni kuvattavaan kohteeseen.

Kotona maalatessa on hyvä keskittymisen ilmapiiri. Minulla on suuret ikkunat, joista päivän valo tulee sisään. Ikkunasta näkyy pieni kirkko puiston ja metsän laidalla. Tällaiset olosuhteet luovat rauhoittavan ilmapiirin maalaamiselle.

4 Gallen-Kallelan ja Halosen luontosuhde

Kun luin Gallen-Kallelan tavasta liikkua Keski-Suomessa, tunsin hänet läheiseksi, koska liikun samalla tavalla kuin hän Keski-Suomessa. Aistin maisemat syvällisesti kulkemalla luonnossa. Gallen-Kallela oli veden kuvaaja. Hän oli innokas uimari, meloja ja veneilijä. Taiteilija osti katetun mahonkiveneen Jolandan, jolla hän veneili Keiteleellä. (Gallen-Kallela 2007, 97.) Gallen-Kallela hankki Italian matkalla polkupyörän, jolla ajeli Keski-Suomen kyläteillä, ja siellä ihaili erämaita, soita ja korpimetsiä. Hän pyöräili Pihlajavedellä, Multialla ja Saarijärvellä. (Gallen-Kallela 2007, 89–90.)

Akseli Gallen-Kallella (1865–1931) oli taidemaalari, jonka tyyli suunta oli realismi. Hän matkusti Kainuun Kuhmonniemestä Vienan Karjalaan, ja tavoitteena oli Kalevalan kuvitus. Palokärki-guassimaalauksessa tapahtui tyyllinen siirtymä kohti synteettisempää ilmaisua. 1894 hän alkoi tekemään allegorista symbolismia, ja Ruovedellä taiteilija aloitti suomalaisen taidegrafiikan valmistuksen. 1890-luvun loppupuolella syntyivät Kalevala aiheiset maalaukset. Vuosina 1909–1910 hän matkusti brittiläiseen Itä-Afrikkaan, jossa hän uudisti ilmaisuaan fauvismilla ja ekspressionismin suuntaan. (Huusko 2006, 276.)

Gallen-Kallelalla oli vahva luontosuhde. Hänen pitkäaikainen oleskelunsa Korpi-
lahden, Suolahden, Konginkankaan ja Keuruun seuduilla antoi perusevää taiteelliselle uralle. Siellä hän kävi käytännön taidekoulun. Gallen-Kallela suoritti Pariisissa taideopinnot, mutta Keski-Suomessa vietetty aika teki oppipojasta mestarin. Keski-Suomen ihmiset ja maisemat merkitsivät Gallen-Kallelalle kuvataiteellista ja isänmaallista kypsymistä myöhempiin Kalevala töihin. (Tarmio 2007, 14–15.)

Esittelen myös toisen saman aikakauden taiteilijan Pekka Halosen (1865–1933). Halosen tuotantoon jättivät jälkensä realismi, syntetismi ja uusimpressionismi, mutta Halosen asenne maalattavaan maisemaan oli tarkka ”lähiluku”. Taiteilija pyrki maalaamaan maiseman niin, että aihe oli edessä. Halonen syvenyi pohjoisen luonnon vaihtuviin vuodenaikoihin. (Ojanperä 2006, 278.)

Halosen ja Gallen-Kallelan kokemusmaailmassa maisemaa ei katsottu vaan se koettiin kulkemalla. Lisäksi kokemuksen tunne maalattiin kankaalle. Gallen-

Kallelalle ja Haloselle luonto oli työskentelyn perusta. He vaelsivat metsissä ja pihapiireissä, joista löysivät kiinnostavia näkymiä maalauskohteiksi. Kuvattavat henkilöt sulautuivat luontoon, koska maisema ja tunnelma olivat pääasiat. Tällä tavoin yksityisestä ja paikallisesta maisemasta tuli yleinen ja kansallinen maisema. (Heinänen 2011, 74.) Esimerkkinä tästä on Gallen-Kallelan maalaus Keitele (1905). Siinä Keitele-järven hopeiset juovat kuvastuvat tyynen veden pinnalla. (Gallen-Kallela 2007, 95.)

Halonen ja Gallen-Kallela maalasivat ulkoilmassa ja ateljeessa. Havainnon tarkkuus oli tärkeä maalaustapahtumassa. Gallen-Kallela teki luonnoksia ja otti valokuvia, koska hän saattoi palata aiheeseen vuosien jälkeen. Taiteilijat pitivät kasveja elävinä olentoina, joita ei saanut turmella. Heille samoilu ja rauhoittuminen metsässä ja luontokokemukset olivat luovuuden lähteitä. (Heinänen 2011, 75.) Pekka Halonen ihastui Kuhmoisten Kivikosken salomaihin. Siellä oli vaihtelevia maisemia, joissa avautui näkymiä metsiin, järviin, taloryhmiin ja vaaroihin. Näistä Isojärvi-Arvaja-reitin varrella olevat 12 koskea ja kirkasvetiset järvet tekivät Haloseen suuren vaikutuksen. Aikaisemmin hän näki kesän vihreyden yksitoikkoisena. Nyt kauniin ympäristön inspiroimana taiteilija näki kesäaiheet uudella tavalla. Hän halusi käyttää vihreää väriä vivahteikkaasti. Sen vuoksi maalauksiin tulivat pehmeät värisävyt ja murrettu väriasteikko. (Heinänen 2011, 70–71.)

Halosen maisemamaalaukset muuttuivat ajan kuluessa henkilökohtaisiksi mielenmaisemiksi. Hän etsi sopivia ilmaisutapoja, joilla kuvasi tunnetiloja. Rauhan ja sopusoinnun etsiminen taiteesta tuli osaksi hänen uskonnostaan. Luonto oli innoituksen lähde eli maalauksen lähtökohta. Mutta sisällön toi tunnelma, joka oli pääasia. Maalaus Nainen veneessä on esimerkki tästä (1924). (Heinänen 2011, 73-74.)

Luonto on tärkeä innoituksen lähde Gallen-Kallelalle, Haloselle ja minulle. Sen vuoksi yhteistä minun, Gallen-Kallelan ja Halosen luonnossa vaeltamiselle on se, että luonnossa liikutaan jalkaisin, pyörällä tai veneellä. Silloin aistitaan aidosti ja henkilökohtaisesti luonto ja liikkuesssa osuu silmiin mielenkiintoisia maisemanäkymiä, jotka tulevat maalausaiheiksi. Gallen-Kallela ja Halonen maalasivat paljon luonnossa niin, että maalausaihe oli edessä. Minä toteutan maalauksen omalla työhuoneellani. Yhteistä Gallen-Kallelalle, Haloselle ja minulle

on se, että meitä kiinnosti vaihteleva keskisuomalainen maisema järvineen ja metsineen ja vaelsimme Keski-Suomessa. Mielestäni meillä kolmella on värillinen ote maalausilmaisussa.

Gallen-Kallela ja Halonen maalasivat laajoja näkymiä maisemakokonaisuudesta. Oma ilmaisuni eroaa Gallen-Kallelasta ja Halosesta siten, että otin isommas- ta maisemakokonaisuudesta pienen osan eli fragmentin. Pieni osa eli katkelma oli kiinnostava yksityiskohta maisemasta, jota lähdin tutkimaan tekemällä ensin luonnoksen, jonka toteutin myöhemmin lopulliseksi teokseksi. Tein sen pelkistä- en värillisellä otteella. Lopputuloksena oli teos, jossa ei tunnista alkuperäistä maisemaa mutta maiseman henki on jäljellä.

5 Luonnon merkitys maalaamiselle

Mielestäni luontokokemus on yksilöllinen. Jokainen löytää luonnosta sellaisen mielenkiintoisen kohteen, joka puhuttelee. Luonto on monipuolinen, rikas ja muuntuva tarkastelun kohde. Maisema levittäytyy katsojan eteen katsottavaksi. Kun taiteilija on maiseman edessä, hän johdattelee maalauksellaan ihmisiä kat- somaan sitä. Näin maisemamaalaus on koettu tunne maisemasta.

Minun maisemamaalaukseni ovat saaneet aiheensa Muuramen Vihtalahden kylässä, jossa Muuratjärveä ympäröivät metsät ja pellot. Vihtalahden kylä sijait- see lahden kahden puolen. Lahti on peilityyni aamulla ja illalla, jolloin siihen ku- vastuu heijastukset. Halosen maalauksista suurin osa syntyi puolentoista neliö- kilometrin alueella Kuhmoisissa, jossa näkymät avautuivat metsiin, järviin, vaa- roihin ja talonäkymiin. (Lukkarinen 2008, 153.)

Muuratjärven heijastukset Vihtalahdessa ovat kiehtoneet minua lapsuudesta lähtien. Lukkarisen mukaan arkipäiväiset asiat näkyvät heijastuksissa idealisoi- tuna taiteena. Veden läpi näkyy myös sen syvyys, jota voisi verrata ihmismielen syvempiin kerroksiin. Siten heijastus kertoo taiteesta ja ihmismielestä. Vuoret, vesi, taivas ja pilvet ovat kiinnostavia, koska ne esittävät jotakin kulttuurista riip- pumatonta ja alkuperäistä. Halonen koki luonnon olevan pysyvä ja onnellinen elementti maailmassa, jossa on nopea kehitys ja uhkaavat poliittiset tilanteet. (Lukkarinen 2008, 157.) Halonen etsi alkuperäisyyttä, ja hänen taiteensa puhut-

telee nykyihmistä, koska hänen maalauksissaan on mielenmaisema, joka on maalattu sisäistyneellä henkilökohtaisuudella (von Bonsdorff 2008,15).

Koen myös luonnon pysyvänä ja onnellisena elementtinä, joka vaikuttaa minuun rauhoittavasti ja inspiroivasti. Luonnossa värit muuntuvat valaistuksen mukaan. Sen vuoksi Claude Monet koki, että jokainen hetki on erilainen. Mielestäni veden tuoksu saa aivot virtaamaan.

Seuraavassa on Halosen kirjoitus Svenska Pressen -lehdessä 5.4.1932:

”Rauhan ja harmonian etsiminen taiteesta on tullut niin sanoakseni osaksi uskontoani. Mutta innoitukseni lähde on luonto. Yli 30 vuotta olen asunut samassa paikassa metsä aivan taloni vierellä. Usein minusta on tuntunut kuin omistan Louvren tai maailman suurimmat taidearteet oveni ulkopuolella. Minun tarvitsee mennä metsään nähdäkseni mitä ihanampia tauluja – muuta en kaipaa.” (von Bonsdorff 2008, 9.)

Gallen-Kallela kertoi luonnon vaikutuksesta seuraavaa:

”Ken paljon elää ja raataa ulkona luonnossa, hän lopulta saavuttaa ympäristöönsä niin mieskohtaisen suhteen, että saattaa tavata itsensä melkein puhele-massa metsän puille – samoin kuin lapsen usein kuulee niityn kukkasille haas-televan. Syvä eläytyminen luontoon on ollut erikoista meille suomalaisille, niin kuin kansanrunoutemme todistaa. Meillä taitaa olla erikoista taipumista perso-nifioimiseen, mikä niin voimakkaana ilmenee vielä uudemmassa taidelyriikas-samme ja novellistiikassamme.” (Gallen-Kallela-Sirén 2001, 159.)

Kerron omasta luontokokemuksestani kesällä 2017, joka vaikutti maalausaihee-seeni. Se oli tunnelma soutuessani peilitynellä järvellä. Silloin tunsin veden tuoksun, joka huumasi. Erityisen paljon tarkkailin iltaisin auringonlaskuja, joiden voimakkaat värit ilmensivät päivän loppuhuipennuksen. Auringonlaskut olivat kuin värillisiä runoteoksia, joilla oli joka ilta uusi väri.

Taiteilija antaa sielunsa työlleen. Tämä on mahdollista, kun hän keskittyy työ-hönsä jokaisella siveltimen vedolla ja jokainen siveltimen veto ilmentää koko taiteilijan persoonallisuutta. Taideteoksessa syntyy uusi kokonaisuus. (Vilkkä 2007, 133.)

Maisema merkitsee ihmiselle mielenmaisemaa (Vilkkä 2007, 136). Ihmisellä on perustarve nähdä ympäristössään kauneutta. Hänellä on kyky kokea tunneperäisiä elämyksiä, johon maiseman esteettiset arvot perustuvat. Maisema on kuin taideteos, joka innoittaa esteettiseen elämykseen. (Vilkkä 2007, 139.)

Luonnon kuunteleminen luontona tapahtuu niin, että tunnustamme sen omaksi ja meistä erilliseksi todellisuudeksi. Tähän sisältyy ymmärrys, että jokaisella luontokohteella on oma historiansa, tarkoituksensa ja sille ominaiset aistittavat piirteensä. Luonto kertoo havaittavissa olevilla piirteillä tarinaa, jota voi kuunnella. Tarina sisältää kertomuksen luonnon alkuperästä, rakentumisesta, tehtävästä ja toiminnasta. Kun emme tyrkytä luonnolle omaa ohjelmaa, herkistymme sen erilaisille puhetavoille. (Saito 2007, 114.)

Kotikylän Vihtalahden maisemat herättivät minun esteettisen mielenkiintoni lapsena. Vesi ja metsät olivat minusta kiehtovia. Tein souturetkiä järvellä ja vaelsin metsissä. Koin, että metsät, pellot ja järvi olivat loputtomia tutkimuskohteita. Sain rauhassa tutustua luonnon kauneuteen ja näin sain lapsuuden esteettiset kokemukset tutkimalla luontoa. Erityisesti mieleeni jäivät veden väreily, ääni ja tuoksu. Äidin ystävätär kertoi minulle, että lapsena viihdyin pitkät ajat vedessä.

Maria Golaszewskan tutkimuksen mukaan esimerkiksi maisemat, perhoset, kukat, linnut, kalat, kivet, näkinkengät, lumihiihtaleet ja tuulen tuntu kasvoilla herättävät lasten esteettisen kiinnostuksen. Heidän esteettiset kokemuksensa ovat aistien välittämiä asioiden piirteitä, joita ovat värit, muodot, kovuus, makeus, jne. Lapset näkevät luonnossa merkityksiä, jotka ovat heidän maailmalleen tuttuja. Siten ilmaisuntarve on suuri, koska mielikuvitus on rikas. (Golaszewska 2007, 185.)

Helsingissä asuessani tajusin, miten kaunis kotikyläni Vihtalahti on. Helsingissä on merenläheistä luontoa, mutta maiseman pilaa täyteen ahdettu rakentaminen, jossa on rumat rakennukset. Tällainen ympäristö ei innoita minua maalaamaan.

Lapsena olen katsellut vapaata luonnon maisemaa, jossa on peltoja, metsiä ja järviä. Sellainen maisema tuli minulle lapsuuden sielun ravinnoksi. Uskon, että vastakohdan tajuaminen kaupunki- ja maaseutumaiseman välillä inspiroi maalaamaan maisemia Keski-Suomesta.

6 Fragmentteja maisemasta

Kesällä 2017 heräsin aamuisin, tunsin veden tuoksun ja järvi oli peilityyni. Tähän tunnelmaan virittäytyneenä kuljin luonnossa ja valokuvasin kiinnostavia luonnon kohteita. Koska kesällä satoi päivittäin, minusta tuntui, että kaikki värit olivat kadonneet. Onnistuin kuitenkin löytämään mielenkiintoisia kuvattavia hetkiä luonnosta, jolloin aurinko paistoi tuoden värit esiin. Näitä hetkiä kutsuin ohi-kiitäviksi hetkiksi. Vesi oli mielenkiintoinen kuvauksen kohde, koska se muuttui jatkuvasti. Seurasin joka ilta auringonlaskuja ja kuvasin niitä. Auringonlasku väreineen oli kuin värillinen runo kuluneesta päivästä.

Vaeltaessani luonnossa silmiini osui sopivia kuvauskohteita. Ne eivät tule etsimällä esiin vaan nousevat yhtäkkiä kiinnostavina esiin. Valitsin valokuvista kiinnostavimmat ja tein luonnokset niistä öljyliiduilla. Luonnokset esittävät maisemia eri vuorokauden valaistuksissa. Tein luonnokset A4-kokoon. Näistä luonnoksista etsin yksittäisiä mielenkiintoisia värialueita, jotka olivat aiheena uuteen luonnokseen eli tein luonnoksesta luonnoksen. Näin työstin maisema-aihetta eteenpäin. Huomasin, että ilmaisuni muuttui pelkistyneemmäksi, kun työskentelin näin. Viimeiseksi tehdyistä luonnoksista otin värivalokopioita. Niistä valitsin yksittäisiä mielenkiintoisia värialueita, jotka leikkasin irti. Näin minulla oli paljon värisommitelmaluonnoksia, joiden lähtökohta oli maisema. Ne olivat kuin fragmentteja luonnoksesta. Näistä uusista luonnoksista tein kolmen tai neljän luonnoksen sarjoja. Luonnossarjat olivat pelkistettyjä teoksia maisemasta. Maisemasta haluan antaa katsojalle seuraavan vaikutelman: kun hän katselee teoksia, hän tekee kanssani matkan minun yksityiseen sisäiseen maisemaan ja kulkee kanssani matkan luonnossa.

Nämä luonnokset tein isoina teoksina siten, että suurensin pienet luonnokset isommalle paperille ruudukon avulla. Näin piirsin pohjaluonnoksen, jota jatkoin Sennelier-öljyliiduilla. Ne ovat hyvin rasvaisia öljyliituja, jotka sekoittuvat hyvin toisiinsa eli näin muistuttavat öljyvärejä. Sennelier-öljyliitujen ohella käytin Neopastel-öljyliituja, jotka eivät olleet niin rasvaisia kuin Sennelier-öljyliidut. Paperina käytin 270-grammaista akvarellipaperia. Kun levitin öljyliitua paperille, siihen tuli hyvin elävä pinta. Tarkoitukseni oli tehdä useita isojen töiden sarjoja ja niistä valikoida sopiva kolmen tai neljän teoksen sarja lopputyönäyttelyyn.

Tehdessäni tätä maisemasarjaa lähdin uusille teille kokeilemaan uutta ilmaisua. Aluksi tein luonnoksen, jonka lähtökohta oli maisema. Etsin luonnoksesta värillisesti mielenkiintoisen kohdan ja tein siitä uuden luonnoksen. Viimeisimmästä luonnoksesta otin värivalokopion, josta etsin mielenkiintoisen värialueen. Yhdistelin useamman luonnoksen värivalokopioita omaksi teossarjaksi ja kokosin seitsemän teossarjaa, jotka toteutin öljyliiduilla isommissa ko'issa. Näistä teossarjoista valitsin neljä teossarjaa ja yhden yksittäisen teoksen lopputyönäytellyyn. Kun tein useamman luonnoksen samasta maisemasta, ilmaisuni pelkistyi huomaamattani, ja väri oli edelleen johtava teema ilmaisussani. Näin olin tehnyt matkan uuteen maisemaan.

Luonnosten teon ohessa tutkin kymmenen pohjoismaisen kuvataiteilijan ajatuksia maisemamaalauksesta ja heidän teoksiaan. Ensin tutkin viittä taiteilijaa, jotka maalasivat vuosina 1840–1910 maisemia. He olivat Pekka Halonen, Eilf Peterssen, August Malmström, Ellen Thesleff ja Akseli Gallen-Kallela. Lisäksi tarkastelin viittä pohjoismaista nykyaiteilijaa, jotka olivat Andreas Eriksson, Peter Frie, Troels Wörsel, Inari Krohn ja Tuomo Saali.

Tutkin, mitä nämä taiteilijat ajattelivat maalaamisesta ja maisemasta. Näin sain lisätietoa omille ajatuksilleni maisemamaalauksesta. Lukiessani heistä kävin mielessäni vuoropuhelua heidän kanssaan maisemamaalauksesta. Olin kiinnostunut, miten he olivat sisäistäneet maiseman ja sen tunnelman. Tutkin heidän värin käyttöään, muotoelementtejä ja sommittelua. Havaitsin, että he maalasivat kokonaisia maisemanäkymiä. Tämän tutkimuksen pohjalta löysin sukulaissieluja. Tutkin maisemaa myös herkkyydellä ja poimin isommasta maisemakokonaisuudesta fragmentin eli katkelman, josta tein pelkistetyn maiseman.

Seuraavassa kerron pohjoismaisten taiteilijoiden maalauksista. Petersenin maalaus Kesäyö (1886) vaikutti minuun herkällä ja elegisellä luonnontunteella (Lange 1977, 256). Halosen maalaus Nainen veneessä (1924) on maalaus, jossa tunnelma ja maisema olivat pääasiassa. Se on sisäistynyt kuvaus. (Heinänen 2011, 74.) Malmströmin maalaus Keijukaisharkelo (1866) on lyyrinen tunnelma, joka on puoliksi maisema ja puoliksi henkilökuva (Gunnarsson 1997, 256). Thesleffin teos Haapoja (1893) on maalaus, joka on vaaleanharmaan violettiin väriskaalaan tehty teos. Sen lähtökohtana on runollisuus ja mysteeri. (Ahtola-Moorhouse 2006, 174.) Gallen-Kallela yhdisti teoksessaan Keitele (1905) realis-

tiseen aiheeseen koristeellisia ja pintamaisia muotoelementtejä (Nørgaard Larsen 2006, 134).

Pohjoismaisista nykytaiteilijoista Peter Frie on koloristi, joka maalaa muistista maisemia, joiden aiheisiin tulevat nykyhetken elämykset ja lapsuuden muistikuvat. Esimerkkinä on maalaus #Polku (2017). (Valjakka 2017, 40–41.) Andreas Eriksson tekee maalausten ohella kuvakudoksia. Hän tarkkailee ympärillään peltoja ja metsiä herkästi havainnoiden. (Valjakka 2017, 34.) Kuvakudos Mantle (2015) kertoo hänen ilmaisustaan (Valjakka 2017, 37). Troels Wörsel maalaa ohikiitäviä hetkiä kesäisistä pihapuutarhoista (Valjakka 2017, 66). Teos Nimetön (2015) on hetken vaikutelma (Valjakka 2017, 70). Inari Krohn on samanhenkinen taiteilija, joka tekee omia havaintojaan hetkessä tässä ja nyt (Pääskynen 2016, 142). Maalaus Syksy (2014) kertoo tästä tunnelmasta (Krohn 2016, 97). Tuomo Saali toteaa, että taivaanranta maalauskohteena on hänelle kosminen kuva ja maalaus Autius (2011) ilmaisee sen (Kantokorpi 2014, 18). Saalille väri on tärkeä, mutta vielä tärkeämpi on kosketus, jolla väri maalataan kankaalle (Castren 2014, 10). Kun tutkin edellä mainittuja taiteilijoita, tulin siihen tulokseen, että Halonen on ilmaisultaan minulle läheisin taiteilija. Hän maalasi sisäistettyjä maalauksia, jonka sisällön loi tunnelma. Koska Halonen koki luonnon kokonaisvaltaisesti, hän ilmaisi taiteellaan sen henkistä syvyyttä, jonka koen ainutlaatuiseksi. Tarkastelen maisemaa herkillä katseella ja poimin kiinnostavia näkymiä sieltä. Maalaan teokset värillisellä otteella. Minua inspiroi erityisesti veden äärellä oleminen, koska vesi on vivahteikas kohde kuvattavaksi.

7 Luontokokemusten ja maalaustapojen vertailua

Tor-Björn Hägglund toteaa, että ihmiselle on tärkeää kokea luonto osana itseään ja hakea oma ”sisäinen metsä”. Lapsuudessa ja nuoruudessa koetut merkityselämykset sijoittuvat itselleen tärkeisiin ympäristöihin, joissa syntyvät juuret. Kun meillä on ristiriitoja, eheyttämme itseämme menemällä juurillemme. (Heinänen 2011, 76.) Havaitsen, että Gallen-Kallelalla, Halosella ja minulla on juuret maaseudulla. Gallen-Kallelalla on juuret Tyrvällä, Halosella Lapinlahdella ja minulla Vihtalahdessa. Mieluisat muistot ja kokemukset vievät meitä tunnepohjaisesti keskisuomalaisiin maisemiin ja ihmisiin.

Gallen-Kallela ja Halonen valitsivat laajasta näkymästä useita yksityiskohtia maisemiensa aiheiksi. Heidän maalauksensa olivat tunnelmamaalauksia, jotka ovat lähellä todellisuutta. Niiden tavoitteena ei ole luonnonmukaisuus vaan pyrkimys tuoda maiseman kautta esiin mieliala ja tunnelma. Taiteilijan omakohtaisin maisema on mielenmaisema, jossa luonnonmuodot muuttuvat symboleiksi. (Heinänen 2011, 76–77.)

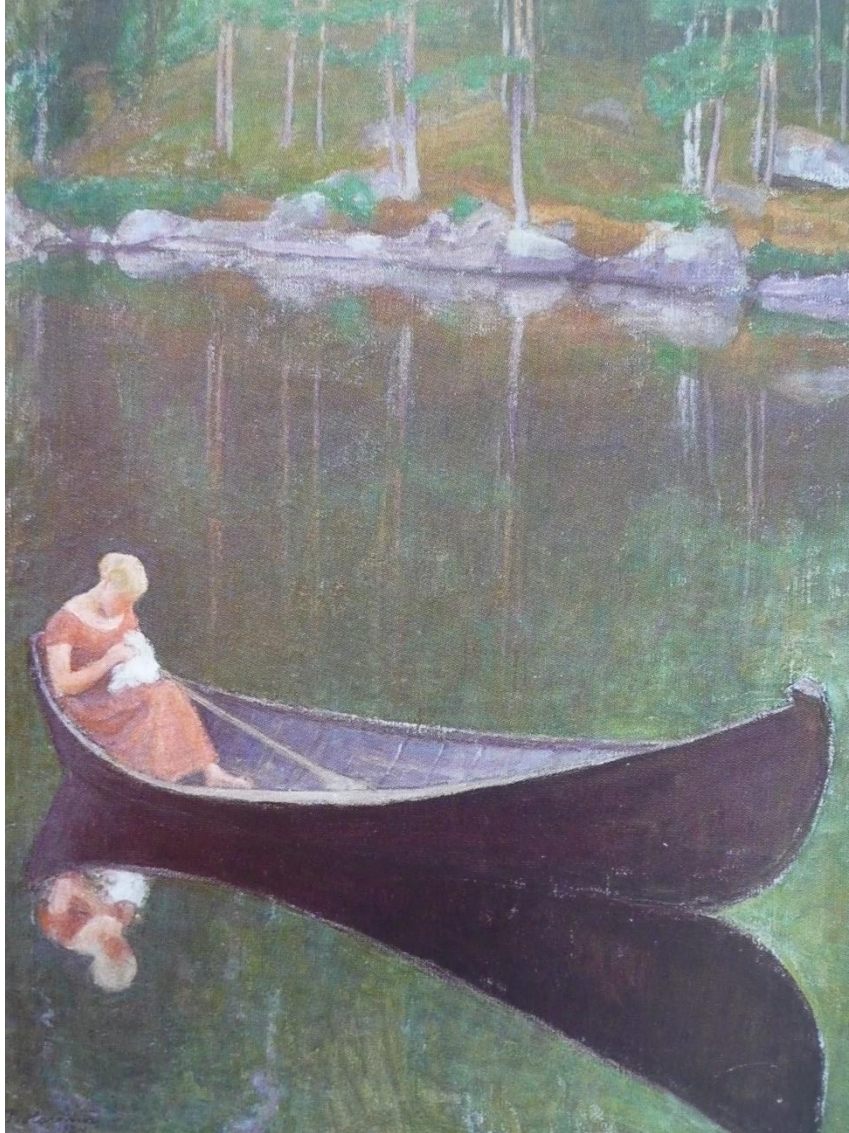
Mielestäni Gallen-Kallelalla, Halosella ja minulla on maalaamisessa värillinen ja pelkistävä ote. Gallen-Kallelan maalauksessa Keitele (Kuva 4) veden heijastus on maalattu hopeisina juovina veden pinnalle. Hänen ilmaisunsa on mahtipontista. Taiteilija yhdisti realistiseen aiheeseen pintamaisia ja koristeellisia osia. Hän näki keskisuomalaiset maisemat perisuomalaisina ja käytti niitä inspiraation lähteinä Kalevala-töissään.

Kuva 4. Akseli Gallen-Kallela, Keitele 1905

Halonen on näistä kahdesta läheisempi taiteilija minulle. Hänen väri-ilmaisussaan on pehmeät värisävyt ja murrettu väriasteikko. Koen, että Halosen väri-ilmaisu on vivahteikkaampi kuin Gallen-Kallelan. Halosen maalaukset pu-

huttelevat minua syvemmin, koska luonto on innoituksen lähde mutta sisällön luo tunnelma. Tunnen, että Halosen jokainen siveltimen jälki on tehty tunteella, ja siksi maalaus koskettaa, vaikka maalauksen aihe on arkinen. Maalaus Nainen veneessä (Kuva 5) on esimerkki tästä.

Kuva 5. Pekka Halonen, Nainen veneessä 1924

Halonen tarkasteli maisemaa tarkalla lähiluvulla ja seurasi herkäällä silmällä vuodenaikojen vaihtelua, joka vaikutti väri-ilmaisuun. Halonen totesi, että maalatessaan luontoa taiteilija kuvaa omaa sisintään. Luonnon kauneus ja luonnossa hiljentyminen olivat hänen taiteensa elinehto. Taiteilijan käsitykset luonnon pyhyydestä vahvistuivat, kun hän oli Pariisissa. Koen samanlaisia ajatuksia

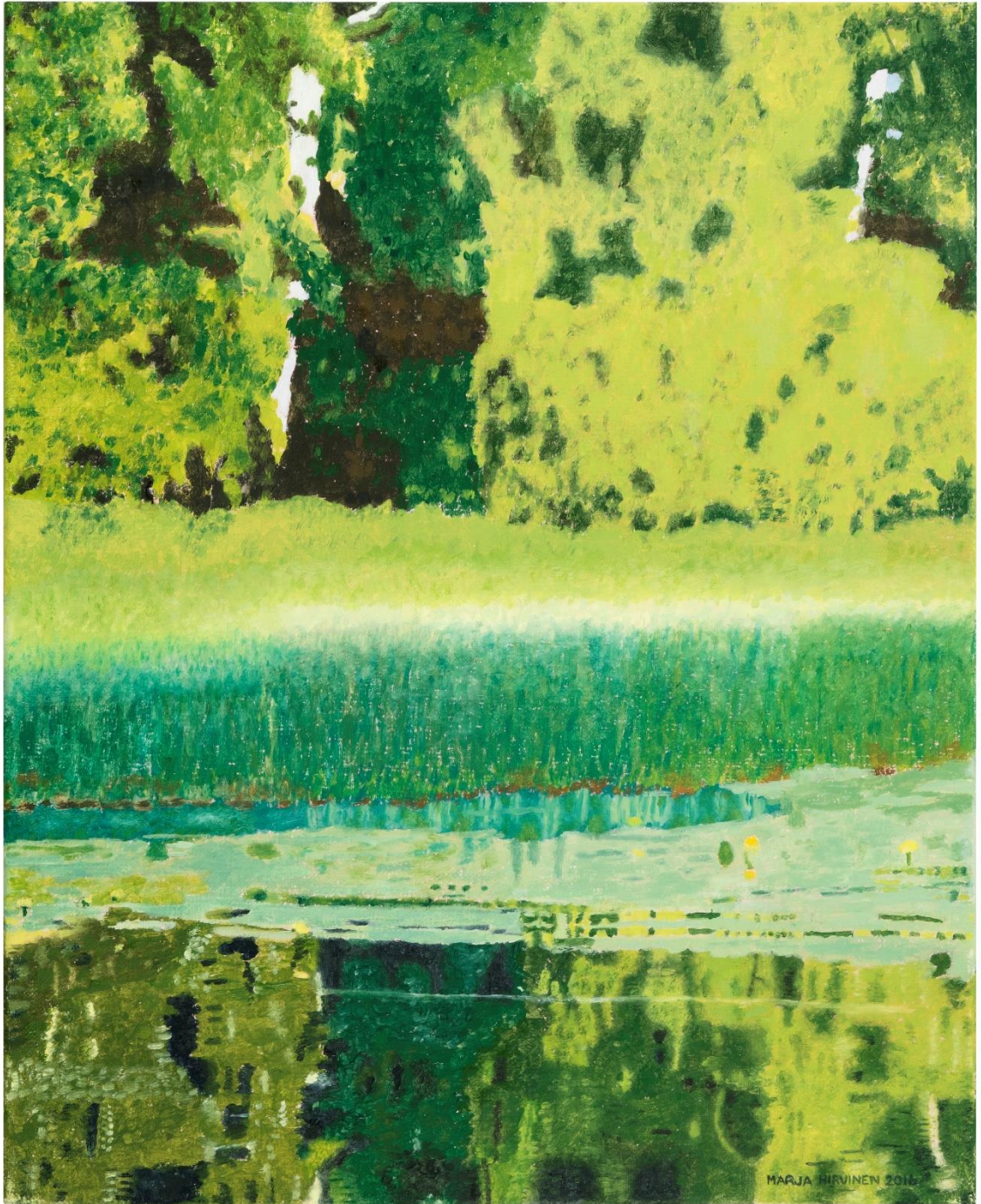
asuessani Helsingissä. Siellä tajusin keskisuomalaisen luonnon kauniin vivahteikkouden.

Halosen ilmaisu on minulle kiinnostava, koska hän maalasi naturalismin hengessä ja käytti murrettua väriskaalaa vivahteikkaasti. Hänen siveltimen jäljensä näkyi sisäistetty tunne, joka välittyy katsojaan. Siveltimen jälki on pehmeän herkkä, joka on tuttua minulle.

Halonen maalasi samasta maisemasta eri kohdista niin, että hänellä oli sarja maalauksia samasta ympäristöstä, jossa hän oli liikkunut. Näin syntyy vaikutelma kokonaisesta eletystä maisemasta. John Constable, joka maalasi 1810–1830-luvuilla kirjoitti, kirjeessään, että maalaan omat paikkani parhaiten. (Lukkarinen 2011, 143.)

Halonen teki harvoin lyijykynäluonnoksia maisemamaalauksia varten. Kuitenkin hänen maalauksillaan oli luonnosmainen luonne, koska hän jätti puolet tai kolmanneksen kankaasta teoksen alemmasta osasta kuin kesken. (Lukkarinen 2011, 148.) Halonen tulkitsi maisemamaalauksessaan hetkeen kiinnittyviä luonnon tapahtumia. Hänen ilmaisunsa luonnosmaisuus ilmeni myös niin, että puolet maalauksesta oli siveltimen täyttämää taulukangasta. (Johansson 2011, 163.) Kun taiteilija hillitsi väripalettiaan, siveltimen vetoja korostava maalausta pa voimistui. Esimerkiksi Halosen maalatessa kosken kuohuja veden tapahtumallisuus ja taiteilijan siveltimen vedot sekoittuvat toisiinsa. Silloin ulkoinen luonto ja taiteilijan sisäinen luonto kohtasivat maalauksessa. (Johansson 2011, 165–166.)

Maalaan Vihtalahden maisemia, ja tästä esimerkkinä on maalaus Vehreys (Kuva 6). Ilmaisuni on pelkistettyä, ja minulla on värillinen ote. Maalaan laajoja maisemakokonaisuuksia ja lähinäkyymiä maisemasta. Koen, että maalauspinna on ilmeikäs ja värähtelevä pinna, jossa sivellintä käytetään herkillä otteella. Koen luonnon henkisen syvyyden ainutlaatuiseksi, ja tätä myös Halonen ilmaisi taiteellaan, koska hän koki luonnon kokonaisvaltaisesti, hän ilmaisi taiteellaan sen henkistä syvyyttä.

Kuva 6. Marja Hirvinen, Vehreys 2016

8 Teokseni

Aloitin teokseni tekemisen luonnoksista, joista poimin mielenkiintoisia fragmentteja. Nämä mielenkiintoiset fragmentit yhdistelin kolmen tai neljän teoksen sarjoiksi. Aiheet luonnoksiin sain keskisuomalaisesta järvimaisemasta, Muuratjär-

veen kuuluvalta Vihtalahdella. Teossarjoja on neljä ja yksi yksittäinen teos eli yhteensä 12 öljyliituteosta.

Huomasin, että olin valinnut fragmentiksi pienen kiinnostavan katkelman isommasta maisemasta. Vedestä voi ammentaa loputtomasti aiheita, koska se on rikas ja muuntuva elementti. Claude Monet kirjoitti kirjeessään, miten saada ohikiitävä hetki kuvattavassa kohteessa kiinni. Veden muuntuminen on ihmeellistä, koska valo ja sää vaikuttavat sen väreihin. Teossarjan nimeksi tuli Veden äärellä. Kukin teos saa värityksensä erilaisista valaistusolosuhteista. Kaksi teiniikäistä tyttöä kommentoi teoksiani sanomalla, että ne ovat rauhallisia, avaria ja luonnonläheisiä. Teossarjan nimeksi he ehdottivat Veden äärellä. Otin heidät kommentoimaan, koska halusin, että teoksia katsovat ulkopuoliset silmät.

Tekoprosessille oli tärkeää, että tein teokset päivänvalossa. Lopputyön taiteellisen osan tekeminen oli haasteellista. Päivänvalon aika, jolloin voi tehdä teoksia, oli marraskuusta tammikuuhun kello 9.30–13 päivällä. Mielestäni minulla oli minimaalinen aika työskennellä päivänvalossa.

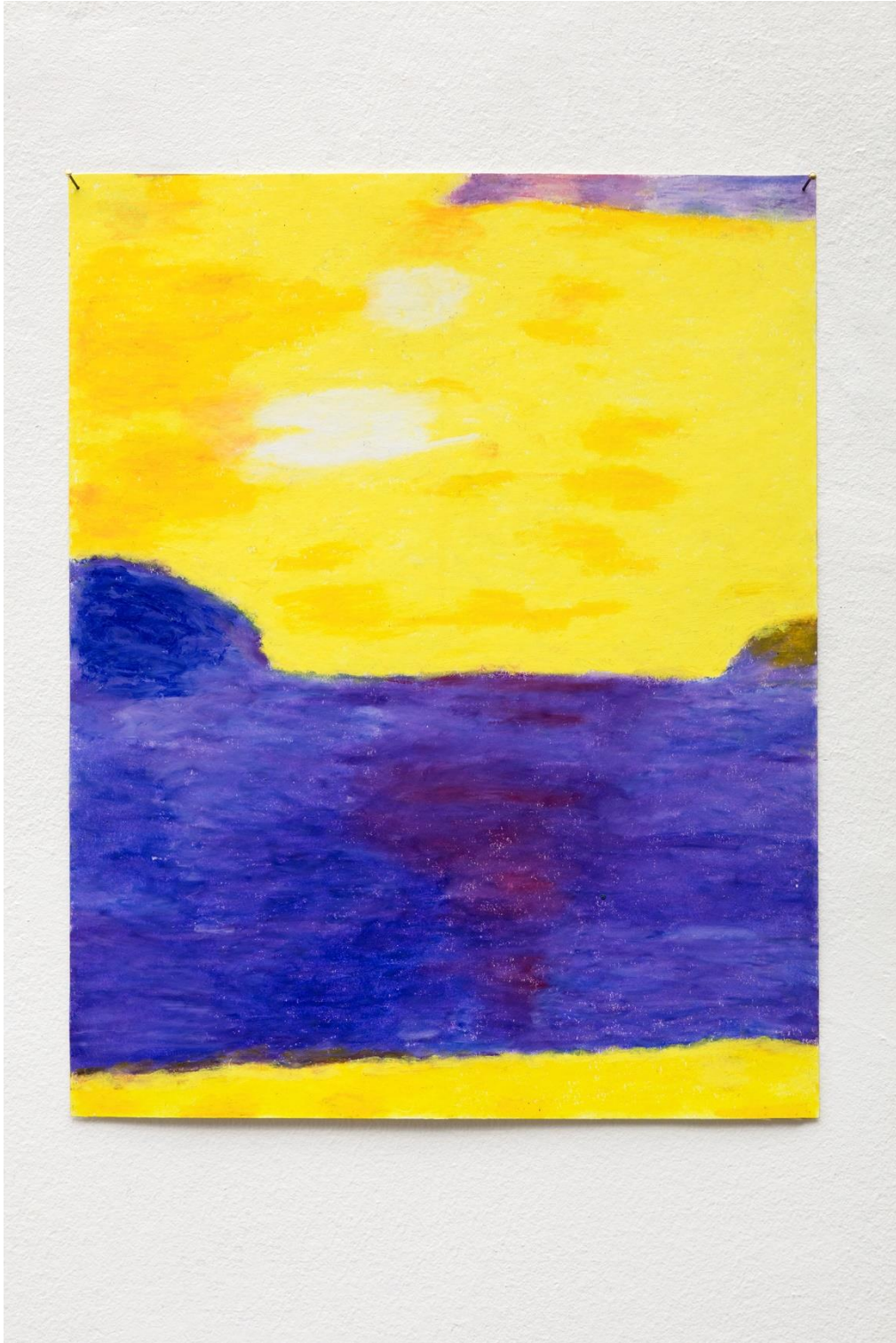
Kun tutkin 1900-luvun alun pohjoismaisia maisemamaalareita ja nykytaiteen pohjoismaisia maisemamaalareita, löysin sukulaissieluja, jotka puhuttelivat minua. Esimerkiksi Halosen ajatus, että luonto on innoituksen lähde mutta maiseman sisällön luo tunnelma. Hän etsi sopivia ilmaisutapoja, joilla kuvasi tunnetiloja maalauksessa. Kun poimin fragmentteja isommasta maisemakokonaisuudesta, tunsin meneväni kohti maiseman ydintä. Pelkistäminen oli kuin maiseman ”sanoman” löytämistä, eli olennaisin tuli esiin. Näin tunsin sisäistäneeni maiseman. Teokseni on tehty värillisellä otteella, ja ne ovat hyvin pelkistyneitä. Jokainen katsoja voi kulkea maisemassa saman matkan kuin minä katsomalla teoksia ja siten luoda oma näkemyksensä teoksista.

Teokset ovat esillä 20.3.–5.4.2018 Kaapelitehtaan Puristamo-nimisessä tilassa. Näyttelytila on 4,30 metriä korkea, ja minun teokseni ovat kymmenen metrin pituisella kiviseinällä. Kiinnitin teokset kiviseinänauloilla seinälle. En halunnut laittaa teoksia lasin alle kehyksiin, koska lasin alla ne koettaisiin etäisinä. Koska teokset ovat paljaasti esillä kiviseinällä, ne tulevat lähemmäksi katsojaa.

Seuraavassa esittelen teokset kuvina (Kuvat 7, 8, 9, 10 ja 11). Koko teossarjan nimi on Veden äärellä.

Kuva 7. Ensimmäinen teossarja

Kuva 8. Yksittäinen teos

Kuva 9. Toinen teossarja

Kuva 10. Kolmas teossarja

Kuva 11. Neljäs teossarja

9 Pohdinta

Minun, Gallen-Kallelan ja Halosen kokemusmaailmassa maisemaa ei katsottu vaan se koettiin kulkemalla ja kokemuksen tunne maalattiin kankaalle. Näin maisemamaalaukset muuttuivat mielenmaisemiksi. Opinnäytetyön kirjallisen ja taiteellisen työskentelyn kautta löysin ajatuksen, että maisemakokonaisuudesta voin löytää fragmentin eli katkelman, jota voin maalata pelkistetympään ilmaisuun.

Opinnäytetyössäni pohdin kysymystä, miksi ja miten keskisuomalainen maisema on aina innoittanut kuvataiteilijaa. Mielestäni keskisuomalainen maisema on vaihtelevan vivahteikas ja kaunis vehreydessään. Tällainen maisema innoittaa kuvataiteilijaa niin, että maisemamaalaukset muuttuvat henkilökohtaisiksi mielenmaisemiksi, jossa maisema on innoituksen lähde ja tunnelma tuo sisällön maalaukseen.

Koska luonto on monipuolinen kuvattava kohde, sieltä löytyy loputtomasti aiheita maalauksiin. Maalauksen aiheeksi voin ottaa mielenkiintoisen katkelman eli

fragmentin maisemasta. Havannoin maalauksissani luonnon herkkyyttä ja monimuotoisuutta värillisellä otteella. Tulevaisuudessa aion etsiä luonnosta kiinnostavia fragmentteja ja maalata ne värillisellä otteella ja pelkistäen.

Kuvat

Kuvat 1. ja 2. Vihtalahti, s. 6, valokuva: Marja Hirvinen.

Kuva 3. Jyväskylän alueen kartta, s. 7, valokuva: Marja Hirvinen Keski-Suomen kartasta. Maamittauslaitoksen julkinen aineisto, 2012.

Kuva 4. Akseli Gallen-Kallela, Keitele 1905, 92 x 73 cm, öljy kankaalle, s. 20, valokuva: Marja Hirvinen kirjasta Luonnon lumo.

Kuva 5. Pekka Halonen, Nainen veneessä 1924, 53 x 67 cm, öljy kankaalle, s. 21 valokuva: Marja Hirvinen kirjasta Pekka Halonen.

Kuva 6. Marja Hirvinen, Vehreys 2016, 50 x 40 cm, öljy kankaalle, s. 23 valokuva: Jussi Tiainen.

Kuva 7. Marja Hirvinen, Ensimmäinen teossarja (teossarjasta Veden äärellä) 2017, 25 x 31 cm, 34 x 44 cm, 47 x 56 cm, öljyliitu, s. 25, valokuva: Jussi Tiainen.

Kuva 8. Marja Hirvinen, Yksittäinen teos 2018, 49 x 39 cm, öljyliitu, s. 26, valokuva: Jussi Tiainen.

Kuva 9. Marja Hirvinen, Toinen teossarja 2017, 53 x 40 cm, 54 x 48 cm, 54 x 51 cm, öljyliitu, s. 27, Valokuva: Jussi Tiainen.

Kuva 10. Marja Hirvinen, Kolmas teossarja 2017, 62 x 62 cm, 54 x 49 cm, 54 x 62 cm, öljyliitu, s. 27, valokuva: Jussi Tiainen.

Kuva 11. Marja Hirvinen, Neljäs teossarja 2018, 70 x 45 cm, 70 x 45 cm, öljyliitu s. 28, valokuva: Jussi Tiainen.

Lähteet

Ahtola-Moorhouse, Leena 2006. Mielenmaisema teoksessa: Luonnon lumo. Helsinki: Ateneumin taidemuseo.

von Bonsdorff, Anna-Maria 2008. Pekka Halosen taiteen maailma: ihmisen ja luonnon harmonia teoksessa: Pekka Halonen, Ateneum 2008. Helsinki: Ateneumin taidemuseo.

von Bonsdorff, Pauline 2011. Huomioita ihmisen ja ympäristön suhteesta teoksessa: Tunne maisema. Helsinki: Maahenki.

Castren, Hannu 2014. Soutumiehen pitkä vaellus teoksessa: Tuomo Saali. Helsinki: Parvs Publishing.

Gallen-Kallela, Aivi 2007. Keiteleen maisemissa teoksessa: Rakkaus Keski-Suomeen. Porvoo: Jonnaco.

Gallen-Kallela-Sirén, Janne 2001. Minä palaan jalanjäljilleni. Helsinki: Otava.

Golaszewska, Maria 2007. Luonnon kauneus ja lapsen maailma teoksessa: Maiseman kanssa kasvokkain. Helsinki: Maahenki.

Gunnarsson, Torsten 2006. Teosluettelo teoksessa: Luonnon lumo. Helsinki: Ateneumin taidemuseo.

Heinänen, Seija 2011. Matkoja maisemaan – Akseli Gallen-Kallela ja Pekka Halonen Keski-Suomessa teoksessa: Tunne maisema. Helsinki: Maahenki.

Huusko, Timo 2006. Taiteilijaelämäkerrat teoksessa: Luonnon lumo. Helsinki: Ateneumin taidemuseo.

Häyrynen, Maunu 2002. Maisemakuvasto kansallisen tilan määrittelijänä teoksessa: Suomalainen maisema. Helsinki: Helsingin yliopiston kirjasto, Suomen kansalliskirjasto.

Johansson, Hanna 2011. Taiteen luonto ja veden kuvaaminen teoksessa: Tunne maisema. Helsinki: Maahenki.

Jokinen, Jukka 1993. Keski-Suomi 1990 teoksessa: Keski-Suomen historia 3. Jyväskylä: Keski-Suomen maakuntaliitto.

Kantokorpi, Otso 2014. Taidemaalarin katoamattomat asumukset teoksessa: Tuomo Saali. Helsinki: Parvs. Publishing.

Korpilahti, Martti 2006. Martti Korpilahti – runoja, lastuja, sävelmiä teoksessa: Martti Korpilahti. Jyväskylä: Keski-Suomen nuorisoseurainliitto.

Krohn, Inari 2016. Metsän salaisuus teoksessa: Lähellä ja kaukana = Near and far. Riihimäki: Riihimäen taidemuseo.

Lange, Marit Ingeborg 2006. Teosluettelo teoksessa: Luonnon lumo. Helsinki: Ateneumin taidemuseo.

Leppänen, Marko & Pajunen, Adele 2017. Terveysmetsä. Helsinki: Gummerus.

Lukkarinen, Ville 2008. Kuhmoisten Kivikoski – vesielementin kuvaukselliset mahdollisuudet teoksessa: Pekka Halonen. Helsinki. Ateneumin taidemuseo.

Lukkarinen, Ville 2011. Paikan haltuunottoa kynällä ja siveltimellä teoksessa: Tunne maisema. Helsinki: Maahenki.

Nørgaard Larsen, Peter 2006. Tunnelmamaisema – haaveilukuvia teoksessa: Luonnon lumo. Helsinki: Ateneumin taidemuseo.

Ojanperä, Riitta 2006. Taiteilijaelämäkerrat teoksessa: Luonnon lumo. Helsinki: Ateneumin taidemuseo.

Oksala, Teivas 2006. Epilogi eli tämän hetken näkökulma teoksessa: Martti Korpilahti. Jyväskylä: Keski-Suomen nuorisoseurainliitto.

Pääskynen, Tanja 2016. Haastattelu teoksessa: Lähellä ja kaukana = Near and far. Riihimäki: Riihimäen taidemuseo.

Rannisto, Tarja 2007. Luonnon estetiikka. Jyväskylä: Multikustannus.

Saari, Veli 1999. Luonnonmaisemasta kulttuurimaisemaksi teoksessa: Keski-Suomen historia 1. Jyväskylä: Keski-Suomen liitto.

Saito, Yuriko 2007. Luonnon arvostaminen sen omin ehdoin teoksessa: Maiseman kanssa kasvokkain. Helsinki: Maahenki.

Tarmio, Hannu 2007. Kaipuumme menneisiin aikoihin teoksessa: Rakkaus Keski-Suomeen. Porvoo: Jonnaco.

Valjakka, Timo 2017. Kesäpäiviä. Helsinki: Parvs Publishing.

Vilka, Leena 2007. Luonnonkaunis maisema teoksessa: Maiseman kanssa kasvokkain. Helsinki: Maahenki.